

จดหมายข่าว

สารบัณฑิตยสถาน

สนามเสือป่า เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐ โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๐๕๖๖-๗๐ โทรสาร ๐ ๒๓๕๖ ๐๕๙๐

ปีที่ ๒๐

ฉบับที่ ๒๒๔

มกราคม ๒๕๕๓

ISSN 0857-7064

ข่าวสารบัณฑิตยสถาน

*** เมื่อวันที่ ๒๘-๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ นางสาวกนกวลี ชูชัยยะ เลขาธิการราชบัณฑิตยสถาน พร้อมคณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของราชบัณฑิตยสถาน ได้เดินทางไปเยี่ยมสื่อมวลชนเพื่อมอบของขวัญสวัสดิ์ดีปีใหม่ ๒๕๕๓ และขอบคุณที่สื่อต่าง ๆ ได้ให้ความอนุเคราะห์เผยแพร่ข่าวและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของราชบัณฑิตยสถานด้วยดีตลอดมา

เยี่ยมพบ ดร.ประภา เภระกุล ศรีนวนนัต ผู้บริหารและเจ้าของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ เพื่อมอบของขวัญสวัสดิ์ดีปีใหม่และถ่ายภาพร่วมกับผู้บริหารและคณะเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เยี่ยมพบและมอบของขวัญสวัสดิ์ดีปีใหม่แด่นายเทพชัย หยอง ผู้อำนวยการ ส.ส.ท. เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

นายณัยนา วราอัศวปติ เลขาธิการกรม เป็นผู้แทน
เลขาธิการราชบัณฑิตยสถาน นำคณะผู้บริหารและ
เจ้าหน้าที่ราชบัณฑิตยสถาน เยี่ยมพบและมอบของขวัญ
สวัสดีปีใหม่แด่ผู้อำนวยการสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยมีผู้แทนรับมอบ

นายณัยนา วราอัศวปติ เลขาธิการกรม เป็นผู้แทน
เลขาธิการราชบัณฑิตยสถาน นำคณะผู้บริหารและเจ้า
หน้าที่ราชบัณฑิตยสถาน เยี่ยมพบและมอบของขวัญ
สวัสดีปีใหม่แด่ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียง
แห่งประเทศไทย (สวท.) เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๒
โดยมีผู้แทนรับมอบ

ราชบัณฑิตยสถานเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน

ทาง ● รายการวิทยุ

๑. รายการ **รู้ รัก ภาษาไทย** ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยทุกวัน ช่วงภาคเช้า เวลา ๗.๐๐-๗.๓๐ น. ความยาวประมาณ ๑-๒ นาที
๒. รายการ **เพลินภาษา ๕ นาที** ทาง FM 92.5 MHz ทุกวันจันทร์ พุธ ศุกร์ เวลา ๑๗.๑๐-๑๗.๑๕ น. ความยาวประมาณ ๕ นาที
๓. รายการ **คลังความรู้ คู่แผ่นดิน** ทาง FM 92.5 MHz และ AM 891 KHz ทุกวันเสาร์ เวลา ๒๐.๓๕-๒๑.๐๐ น. ความยาวประมาณ ๒๕ นาที

● รายการโทรทัศน์

รายการ **คนเก่งภาษาไทย** ทางสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย ทุกวันเสาร์ เวลา ๑๘.๐๐-๑๘.๓๐ น. ออกอากาศตั้งแต่วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๓ - ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ จำนวน ๓๐ ตอน

● คอลัมน์ประจำในหนังสือพิมพ์

คอลัมน์ **องค์ความรู้ภาษาไทย** โดยราชบัณฑิตยสถาน ในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ วันจันทร์-ศุกร์

สรุปการบรรยายเสนอผลงานค้นคว้าและวิจัย ของราชบัณฑิตและภาคีสมาชิกต่อที่ประชุมสำนักสำนัก

สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง

- วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๒ รองศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ ทิรัญรักษ์ ภาคีสมาชิก ประเภทวิชาสังคมศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บรรยายผลงานทางวิชาการ เรื่อง “การก้าวเข้าสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำด้วยการซื้อขายคาร์บอนเครดิต” ความโดยสรุปว่า ปัจจุบันประชากรทั่วโลกตื่นตัวและให้ความสำคัญกับค่าการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภาวะโลกร้อน ปรากฏการณ์เรือนกระจก กันมากขึ้น ภาวะดังกล่าวทำให้เกิดการละลายของน้ำแข็งบริเวณขั้วโลก และเป็นสาเหตุของความเสียหายทางเกษตรกรรม ความอดอยาก ปัจจุบันประชาชนทั่วไปจะมีความคุ้นเคยกับค่าการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภาวะโลกร้อน ปรากฏการณ์เรือนกระจกและก๊าซเรือนกระจกกันมากขึ้นก็ตาม แต่การแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อนตามแนวทางเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำโดยการซื้อขายคาร์บอนเครดิต ยังไม่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย บทความนี้จึงมีจุดมุ่งหมายที่จะนำเสนอข้อมูลพื้นฐานเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ และการซื้อขายคาร์บอนเครดิต หรือปริมาณการลดก๊าซเรือนกระจกที่ได้จากโครงการลดการพัฒนาที่สะอาดของพิธีสารเกียวโตที่ผ่านการจัดสรรและลงทะเบียนแล้วเพื่อการเตรียมความพร้อมและการปรับตัวของสังคมไทยไปสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำต่อไป

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีจุดมุ่งหมายสำคัญคือ การรักษาระดับความเข้มข้นของปริมาณก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศให้อยู่ในระดับที่ปลอดภัย ประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศอุตสาหกรรม มีแนวโน้มจะไม่สามารถลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้อยู่ในระดับเดียวกับ พ.ศ. ๒๕๓๓ ภายใน พ.ศ. ๒๕๔๓ ตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาได้ ซึ่งในที่สุดพิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol) ก็ได้รับการยกย่องและรับรองอย่างเป็นเอกฉันท์ สารสำคัญของพิธีสารเกียวโต อยู่ที่การกำหนดเพดานหรือเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ลดลง โดยมุ่งให้กลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว กลุ่มประเทศที่กำลังเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจเป็นระบบตลาดเสรี และกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมเป็นฝ่ายปฏิบัติการหลัก พิธีสารเกียวโตได้เสนอแนะแนวทางลดก๊าซเรือนกระจก แก่ประเทศภาคีสมาชิก ๒ แนวทางคือ (๑) การเก็บกักคาร์บอน (๒) การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก พิธีสารเกียวโตได้กำหนดกลไกการตลาดที่ยืดหยุ่นไว้ ๓ กลไก เพื่อช่วยให้เกิดการซื้อขายแลกเปลี่ยนปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ลดลงได้หรือคาร์บอนเครดิตระหว่างประเทศได้ ดังนี้ (๑) การดำเนินโครงการลดก๊าซเรือนกระจกร่วมกัน (๒) การซื้อขายก๊าซเรือนกระจกระหว่างประเทศ (๓) กลไกการพัฒนาที่สะอาด แนวทางการดำเนินงานของกลไกการพัฒนาที่สะอาด ในมาตรา ๑๒ ของพิธีสารเกียวโต ได้กำหนดกรอบกติกาไว้ดังนี้ ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ลดลงในโครงการลดการพัฒนาที่สะอาดนี้ จะต้องได้รับการรับรองของหน่วยปฏิบัติการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการบริหารกลไกการพัฒนาที่สะอาด หน่วยงานที่ปฏิบัติการในการตรวจสอบ และองค์การระดับชาติที่ได้รับมอบหมายเป็นหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ประสานการดำเนินงานตามกลไกการพัฒนาที่สะอาด

รูปแบบของการลงทุนในโครงการลดการพัฒนาที่สะอาดสามารถแบ่งออกได้เป็น ๔ แนวทาง คือ (๑) การลงทุนโครงการทั้งหมดแต่ฝ่ายเดียว (๒) การลงทุนแบบทวิภาคี (๓) การลงทุนแบบพหุภาคี (๔) การลงทุนแบบเปิด

ตลาดคาร์บอนหรือตลาดซื้อขายคาร์บอนเครดิตเกิดขึ้นจากแนวคิดที่ใช้กลไกตลาดเป็นแรงจูงใจในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของพิธีสารเกียวโต โดยกำหนดคาร์บอนเครดิตเป็นสินค้าชนิดหนึ่งที่อยู่ในลักษณะเอกสารสิทธิของปริมาณก๊าซที่ลดได้ และสามารถมีการซื้อขายกันได้ในตลาดเฉพาะที่เรียกว่าตลาดคาร์บอน สามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ ตลาดทางการและตลาดสมัครใจ ตลาดซื้อขายคาร์บอนเครดิตที่สำคัญของโลกส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในยุโรป เนื่องจากประเทศที่พัฒนาแล้วที่มีพันธกิจในการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่มีความเข้มข้น รูปแบบของการซื้อขายคาร์บอนเครดิตจะมีการซื้อขายล่วงหน้าและการซื้อขายแบบประมูล แบบตลาดหุ้นทั่วไป หรือการซื้อขายแบบทวิภาคี ใน พ.ศ. ๒๕๔๘ ประเทศที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากที่สุดของโลก ได้แก่ ประเทศจีน รองลงมา ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศไทยปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากเป็นอันดับที่ ๒๔ ของโลก

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีพันธกรณีที่บังคับให้ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในปริมาณที่กำหนดในพิธีสารเกียวโต แต่เมื่อพิจารณาแนวโน้มของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทยจะพบว่า ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทยเพิ่มขึ้น สาขาพลังงานและสาขาการปล่อยของเสีย เป็นสาขาเศรษฐกิจที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่มีการเพิ่มขึ้นของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในอัตราที่สูง ซึ่งรัฐบาลควรจะทำให้มีความสำคัญในการกำหนดนโยบายที่เหมาะสมเพื่อควบคุมการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในสาขาเศรษฐกิจทั้งสองเป็นอันดับแรก ๆ ผลจากคาร์บอนและคาร์บอนฟุตพริ้นต์ เป็นอีก ๒ โครงการขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจกที่จะช่วยให้มีการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกขึ้นไปสู่บรรยากาศโดยการเปิดโอกาสให้ผู้บริโภคมีข้อมูลประกอบการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีกระบวนการผลิตที่ทำให้มีการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ขึ้นไปสู่บรรยากาศในระดับต่ำได้ ผลจากคาร์บอน (Carbon Label) เป็นฉลากที่แสดงระดับการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกออกมาสู่บรรยากาศต่อหน่วยผลิตภัณฑ์ คาร์บอนฟุตพริ้นต์ (Carbon Footprint) หรือร่องรอยคาร์บอนของผลิตภัณฑ์ หมายถึง ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ปล่อยออกมาจากผลิตภัณฑ์แต่ละหน่วย ตลอดวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและแนวคิดสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ การซื้อขายก๊าซเรือนกระจกที่ลดลงได้จากโครงการพัฒนาที่สะอาดหรือการซื้อขายคาร์บอนเครดิต เป็นเพียงมาตรการหนึ่งในการนำประเทศไปสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ ซึ่งเป็นสังคมเศรษฐกิจที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจก

การที่ประเทศจะบรรลุเป้าหมายของการเป็นเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำได้อย่างสมบูรณ์นั้น จะต้องมีภาระหน้าที่ให้สังคมมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและแนวคิดของภาคประชาชน องค์กรชุมชน ภาคเอกชน ภาครัฐและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การลดลงของการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเข้าไปสู่การเป็นเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ ประชาชนควรมียึดถือแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีการใช้จ่ายอย่างประหยัด รอบคอบ พอเพียง เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่ประหยัดพลังงาน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม องค์กรชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากทรัพยากรวัตถุดิบที่ชุมชนมีศักยภาพ ภาคอุตสาหกรรมสนับสนุนโครงการพัฒนาพลังงานทดแทนและโครงการปรับปรุงเทคโนโลยีให้มีการใช้พลังงานอย่างประหยัด ในขณะที่ภาครัฐต้องธำรงและสนับสนุนให้ประชาชนองค์กรชุมชนภาคเอกชนและภาคอุตสาหกรรมมีส่วน

ร่วมในการประหยัลดพลังงานและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก นอกจากนี้ภาครัฐจะต้องดำเนินการขยายเครือข่ายการบริการระบบการขนส่งมวลชนทั้งระบบราง ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ในเมืองหลวง และชานเมืองเพื่อลดการใช้เพลิงและการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริหารจัดการของภาครัฐให้เกิดการประหยัลดพลังงาน และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

- วันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ศาสตราจารย์ ดร.ปิยนดา บุนนาค ภาควิชาประวัติศาสตร์ สาขาวิชาประวัติศาสตร์ไทย บรรยายผลงานทางวิชาการ เรื่อง “พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงศาธิราชสนิท ผู้ทรงสนับสนุนการสถาปนาสันติวัฒนธรรมในพระกรณียกิจด้านการต่างประเทศและการบริหารราชการแผ่นดิน” ความโดยสรุปว่า พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงศาธิราชสนิท มีพระนามเดิมว่า พระองค์เจ้านวม เป็นพระราชโอรสองค์ที่ ๔๙ ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ พระมารดา คือเจ้าจอมมารดาปราง (ใหญ่) ประสูติเมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๓๕๑ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงศาธิราชสนิท ทรงเข้ารับราชการกำกับกรมหมอในรัชกาลที่ ๓ ต่อมา ในสมัยรัชกาลที่ ๔ ทรงกำกับราชการกรมมหาดไทยว่าการกรมพระคลังสินค้า และเป็นที่ปรึกษาราชการแผ่นดินด้วย พระองค์สิ้นพระชนม์ในรัชกาลที่ ๕ เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๑๔ รวมพระชนษา ๖๕ ปี พระกรณียกิจของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงศาธิราชสนิท มีหลากหลายประการ ซึ่งนอกจากการบริหารราชการแผ่นดินแล้ว ยังประกอบพระกรณียกิจด้านวรรณกรรมและการศึกษา ด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ได้ทรงแต่งตำราสรรพคุณยาสมุนไพรไทย จำนวน ๑๖๖ ชนิด ซึ่งเป็นตำราสมุนไพรเล่มแรกของไทยที่เขียนแบบเอกสารทางวิชาการ และพระกรณียกิจในด้านการต่างประเทศ ทรงเป็นประธานในการเจรจาทำสนธิสัญญาพันธมิตรและพาณิชย์ระหว่างอังกฤษกับไทย ด้วยพระปรีชาสามารถ พระอัจฉริยภาพ และการประกอบพระกรณียกิจอันยังประโยชน์แก่คนไทย ใน พ.ศ. ๒๕๕๑ องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ได้ประกาศยกย่อง พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงศาธิราชสนิท ให้ทรงเป็นบุคคลสำคัญของโลกที่สนับสนุนการสถาปนาสันติวัฒนธรรม โดยการปฏิสัมพันธ์ระหว่างอารยธรรม พระองค์ทรงมีบทบาทในด้านการต่างประเทศและการบริหารราชการแผ่นดิน ดังนี้

ด้านการต่างประเทศ ลัทธิจักรวรรดินิยมตะวันตกได้แพร่ขยายเข้ามาถึงประเทศไทยตอนปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัฐบาลอังกฤษที่อินเดียได้ส่ง ร้อยเอก เฮอร์ เบอร์นีย์ เป็นทูตเข้ามาเจรจาปัญหาทางการเมือง เมื่อถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักถึงอันตรายอันจะเกิดจากความบีบคั้นของชาวตะวันตกอยู่ก่อนแล้ว เมื่อทรงทราบว่า เซอร์จอห์น เบาว์ริง จะเป็นราชทูตเข้ามา จึงทรงติดต่อกับ เบาว์ริงเป็นการส่วนพระองค์ก่อนเพื่อให้เกิดความเป็นมิตรตั้งแต่แรก ทั้งนี้เพื่อจะได้เตรียมการต้อนรับไม่ให้ประชาชนหัวนกลัว พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้จัดการต้อนรับคณะทูตของ เซอร์จอห์น เบาว์ริง อย่างสมเกียรติยศ การเจรจาทางการทูตเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและมีแรงกดดันจากอังกฤษ ไทยจำเป็นต้องดำเนินการเจรจาด้วยแต่จะต้องเป็นไปในลักษณะที่รอบคอบระมัดระวังและผ่อนปรนให้อย่างมีศักดิ์ศรี พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงทรงแต่งตั้ง พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงศาธิราชสนิท ให้ดำรงตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการฝ่ายไทย คุณสมบัติที่เหมาะสมทางการทูตที่ทำให้ทรงได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว คือ การที่ทรงคุ้นเคยกับชาวตะวันตก มีความสนพระทัยและทรงยอมรับความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ รวมทั้งทรงตระหนักถึงศักยภาพของชาวตะวันตกที่กำลังเพิ่มขึ้นอยู่ทุกขณะ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงศาธิราชสนิทยังทรงมีคุณสมบัติที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ เป็นพระราชอนุชาที่ทรงมีความ

ซื่อสัตย์และจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวอย่างไม่เสื่อมคลาย ด้วยคุณสมบัติดังกล่าว พระองค์จึงได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้ทรงดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการในการเจรจาฝ่ายไทย ขณะเดียวกัน พระองค์ก็ทรงได้รับการตอบรับที่ดีจากคณะทูตจากอังกฤษว่าทรงเป็นเจ้านายที่มีความเหมาะสมอย่างยิ่งในการปฏิบัติภารกิจครั้งนี้ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงศาธิราชสนิท ทรงให้การต้อนรับคณะทูตของ เซอร์จอห์น เบาว์ริง อย่างดียิ่งในฐานะของ “เจ้าของบ้าน” ทรงยกย่องประเทศอังกฤษในฐานะที่มีอำนาจเหนือชาติอื่น ๆ พระอุปนิสัย พระบุคลิกภาพและวาจาในเชิงการทูตดังกล่าวของพระองค์นับเป็นการสร้างบรรยากาศของการเจรจาสันติสัญญาที่อังกฤษให้เป็นไปได้ด้วยดี แต่เนื่องจากมีการเปลี่ยนวิธีแบบเก่าคือการเลือกระบบผูกขาดของพระคลังสินค้าเป็นเก็บภาษีตามที่อังกฤษเสนอมา ผู้แทนฝ่ายไทยแสดงการโต้แย้งอย่างเข้มแข็ง เมื่อเป็นเช่นนี้ ในชั้นแรกการเจรจาจึงติดขัด ได้มีการเจรจากันอยู่หลายครั้ง

อย่างไรก็ตาม ฝ่ายไทยได้ดำเนินตามพระบรมราชโองบายในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว คือ ความซื่อสัตย์ไทยเห็นว่าจะอังกฤษจะเอาให้จงได้ไทยก็ยอมให้โดยดีเพื่อแลกเอาข้อที่ไทยต้องการให้อังกฤษลดหย่อนผ่อนผันให้ต่อมาวันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๓๙๔ มีการลงนามในสนธิสัญญาฉบับใหม่ระหว่างไทยกับอังกฤษ การที่ไทยต้องจำยอมทำสนธิสัญญาดังกล่าวอย่างเสียเปรียบก็ด้วยจุดประสงค์สำคัญ คือ เพื่อรักษาเอกราชของประเทศและเพื่อมีอำนาจอธิปไตยในการปกครองภายใน หลังจากอังกฤษและสหรัฐอเมริกาเข้ามาเจรจาทำสนธิสัญญากับไทยดังกล่าวแล้ว ประเทศต่าง ๆ ในยุโรปก็เดินทางเข้ามาเจรจาทำสนธิสัญญาแบบเดียวกัน พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวก็โปรดเกล้าฯ ให้มีการเจรจาทำสนธิสัญญาตามความประสงค์ของประเทศนั้น ๆ ทั้งนี้แม้ว่าจะเป็นสนธิสัญญาไม่เสมอภาคโดยไทยเป็นฝ่ายเสียเปรียบแต่สนธิสัญญาที่ไทยทำในขณะนั้น ก็นับว่าเป็นผลจากที่ไทยโดยคณะผู้แทนเจรจา ซึ่งมี พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงศาธิราชสนิท เป็นประธานคณะกรรมการได้พยายามเจรจาอย่างดีที่สุดแล้ว จากพระกรณียกิจในการปฏิบัติหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการฝ่ายไทยในการเจรจากับประเทศตะวันตกตลอดรัชกาลที่ ๔ และต้นรัชกาลที่ ๕ สะท้อนให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถและพระคุณลักษณะในด้านการทูตที่มีจิตวิทยาในการ “ผูกใจคน” ของ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงศาธิราชสนิท ได้อย่างเด่นชัด ทรงได้รับการยอมรับและยกย่องอย่างยิ่งจากผู้แทนของชาติตะวันตก ด้วยเหตุนี้ทำให้ทรงได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยจากพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวให้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งประธานคณะกรรมการฝ่ายไทยอย่างต่อเนื่องมาตลอดรัชกาล

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเขมรในสมัยรัตนโกสินทร์ เริ่มมาตั้งแต่รัชกาลที่ ๑ ปรากฏว่าไทยมีอิทธิพลเหนือดินแดนเขมรอย่างเต็มที่ เนื่องจากสมเด็จพระนารายณ์รามาธิบดี เคยได้รับการศึกษาอบรมเติบโตที่ราชสำนักกรุงเทพฯ สมเด็จพระนารายณ์รามาธิบดีครองราชย์อยู่ได้เพียง ๔ ปี ก็สิ้นพระชนม์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชจึงได้ทรงแต่งตั้งให้มองคังจันท์ โอรสสมเด็จพระนารายณ์รามาธิบดีขึ้นเป็นสมเด็จพระอู่ไทย ครอบงำเขมรต่อมา ในระยะนี้เองที่เขมรเริ่มผัดใฝ่กับไทย และหันไปฝักใฝ่กับญวน ในรัชกาลที่ ๒ เจ้านายเขมรที่ฝักใฝ่กับไทยและฝักใฝ่กับญวนมีเรื่องขัดแย้งกันอย่างเปิดเผย ในรัชกาลที่ ๓ ไทยทำสงครามกับญวนนานกว่า ๑ ทศวรรษ ส่งทูตไปทำสัญญาสงบศึกที่เมืองเว้ ไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบในปัญหาเมืองเขมร คือนักกองคังจันท์ได้รับแต่งตั้งเป็นสมเด็จพระศรีวิกรม์รามธิบดี พระเจ้ากรุงกัมพูชา และส่งนักกองคังจันท์และนักกองศรีสวัสดิ์ราชโอรสมารับการอบรมที่กรุงเทพฯ เขมรต้องส่งเครื่องบรรณาการเข้ามาถวายที่กรุงเทพฯ ทุกปี และได้ส่งเครื่องบรรณาการไปให้ญวน ๓ ปีต่อครั้งด้วย ต่อมาในรัชกาลที่ ๔ นักกองคังจันท์ได้ขึ้นครองราชย์สืบต่อจากพระบิดา ทรง

พระนามว่า สมเด็จพระนโรดม ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเขมรในระยะนี้เป็นไปอย่างใกล้ชิดสนิทสนม แต่เพียง ๑ ปี นักองค์ศรีสวัสดิ์ พระอนุชาได้ก่อกบฏขึ้น เป็นเหตุให้ฝรั่งเศสเข้ามาแทรกแซงในเขมร ปัญหาเขมรจึงกลายเป็นสาเหตุที่ทำให้ไทยกับฝรั่งเศสทางใจกัน พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักถึงแสนยานุภาพของฝรั่งเศส จึงทรงพยายามดำเนินพระราชโบายผ่อนปรนในเชิงการทูต เพื่อรักษาเอกราชของไทยไว้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษานุรักษ์ และเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) คิดอ่านปรึกษากันเพื่อระงับการวิวาทของเจ้านายเขมรโดยเร็ว พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษานุรักษ์ จึงจะทรงได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ทรงร่วมปฏิบัติหน้าที่ด้านการต่างประเทศควบคู่ไปกับเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ทุก ๆ ครั้ง ซึ่งอาจจะเป็นพระบรมราชโบายในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษานุรักษ์ทรง “เป็นหูเป็นตา” แทนพระองค์

ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน พระกรณียกิจด้านนี้ปรากฏอย่างชัดเจนในรัชกาลที่ ๔ ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น ๒ เรื่อง คือ การกำกับราชการกรมมหาดไทย และการกำกับราชการกรมพระคลังสินค้า การกำกับราชการกรมมหาดไทย พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมอบหมายให้ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษานุรักษ์ มีหน้าที่รับผิดชอบกรมมหาดไทย ทรงปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเจ้านายผู้กำกับราชการกรมมหาดไทย และทรงปฏิบัติหน้าที่แทนสมุหนายก (ซึ่งป่วยบ่อยครั้งจนไม่สามารถปฏิบัติราชการได้) ตามพระบรมราชโบายในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแต่งตั้งเจ้าเมือง กรมการผู้ใหญ่และการรักษาความสงบเรียบร้อยในหัวเมืองฝ่ายเหนือ ส่วนในการกำกับราชการกรมพระคลังสินค้านั้น ทรงดูแลเรื่องการจัดเก็บภาษีโดยเฉพาะอย่างยิ่งไม้ซุง และการผูกภาษีชาวจีน พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษานุรักษ์ มีพระอภัยล้นฟ้าที่มุ่งมั่นในการทำงาน ทรงมีความอ่อนโยน มีพระเมตตาและเป็นมิตรแก่คนทั่วไปทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ การที่ทรงได้รับโอกาสให้ทำงานในหน้าที่ต่าง ๆ ที่ตรงกับพระปรีชาสามารถและพระอุปนิสัยของพระองค์ ทั้งนี้นอกจาก “คุณลักษณะและคุณสมบัติที่เหมาะสม” ของพระองค์แล้ว ยังเป็นเพราะความสัมพันธ์อันดีเยี่ยมระหว่างพระองค์กับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัยทำให้ทรงสามารถประกอบพระกรณียกิจเป็นผลสำเร็จดังพระราชประสงค์

สำนักวิทยาศาสตร์

- วันพุธที่ ๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๒ ศาสตราจารย์ ดร. นพ.วิศิษฎ์ ลิตปริชาราชบัณฑิต ภาควิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ สาขาวิชาแพทยศาสตร์ บรรยายเรื่อง “Animal toxins and the kidney” ความในบทความมีดังนี้ Envenomation or poisoning by toxins from animals poses an important health hazard in the tropics. Animal toxins are complex mixtures of proteins, peptides, enzymes and chemicals. These toxins exert their effects through modulation of ion channels and receptors, and via direct enzyme action. Depolarization or hyperpolarization of ion channels caused by most marine toxins, and some snake and insect venoms results in neuromuscular symptoms that can be associated with hemodynamic changes. Toxin enzymes, especially proteases and phospholipase A2, initiate inflammatory processes that involve the generation of proinflammatory cytokines and vasoactive mediators, resulting in systemic and renal hemodynamic alterations. Toxin enzymes also have direct effects on erythrocytes, myocytes, blood coagulation factors, vascular endothelium and epithelial cells. As a result, disseminated intravascular coagulation, bleeding diathesis, intravascular

hemolysis and rhabdomyolysis are common after exposure to animal toxins. The renal manifestations of animal toxin envenomation, which are usually acute, result mainly from these anzymatic effects. All renal structures can be affected by animal toxins, and tubular necrosis is common. Acute kidney injury is attributed to decreased renal blood flow (associated with intravascular hemolysis or rhabdomyolysis), disseminated intravascular coagulation or direct tubular toxicity. Immunologic mechanisms have a minor role in the pathophysiology of nephropathy caused by animal toxins.

ศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ ตันตะพานิชกุล ภาควิชาเทคโนโลยี สาขาวิชาเทคโนโลยีปิโตรเคมี บรรยายเรื่อง “Advances in Porous Carbon Materials Research in Thailand” ความในบทความมีดังนี้ The present review of recent and on-going research works in Thailand will focus on porous carbon materials which include activated carbon, carbon gel, carbon monolith and carbon foam, with pore sizes ranging from the micropore to macropore. The average pore size of a carbon material is known to play an important role in its application. For example, highly mesoporous activated carbon is effective as adsorbent of bulky molecules in gas-phase and liquid-phase separation as well as treatment processes to protect the environment. Similarly, a suitable pore size distribution of the carbon monolith and carbon foam could significantly enhance their response dynamics and performance as chemical sensor, catalyst support, and gas storage. Therefore, it is desirable to design and control the pore size distribution of various carbon materials, including carbon gel and carbon monolith, by manipulation their preparation and synthesis conditions. In short, the present review will cover research publications contributed by Thai researchers and their collaborators over the past decade, with emphasis on CEPT (Center Excellence in Particle Technology) of Chulalongkorn University and its collaborators. The focus of the review will be their synthesis and applications.

- วันพุธที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๒ ศาสตราจารย์ ทพญ. โจนุช จงรักษ์ ภาควิชาเทคโนโลยี สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ สาขาวิชาทันตแพทยศาสตร์ บรรยายเรื่อง “ฟันร้าว ฟันแตก [cracked tooth, fractured tooth]” ความโดยสรุปว่า ฟันร้าว ฟันแตก เกิดได้ในชีวิตประจำวัน เช่น เคี้ยวอาหารแข็ง ดัดฟันเปราะ เนื่องจากรักษาคลองรากฟัน หรือฟันที่มีวัสดุอุดขนาดใหญ่ หรืออื่น ๆ ฟันร้าวเป็นหนึ่งในพยาธิสภาพที่วินิจฉัยได้ยากเนื่องจากผู้ป่วยอาจระบุงูฟันไม่ได้ และมักไม่เห็นรอยร้าวในคลินิก ผู้ป่วยบางรายอาจเจ็บแปล็บ หรือเสียว แปล็บ แล้วหาย บางรายเสียวเมื่อได้รับอาหารร้อนหรือเย็น การรักษาฟันร้าว ฟันแตก ขึ้นกับความรุนแรง หากเป็นเพียงรอยตื้นอาจใช้การอุด หรือครอบฟัน แต่ถ้าเป็นรอยลึกถึงโพรงฟันหรือแตกลงไปได้เหงือก อาจต้องรักษาคลองรากหรือถอนออก การหลีกเลี่ยง การเกิดฟันร้าว ฟันแตก คือเลี่ยงการเคี้ยวอาหารแข็ง เช่น น้ำแข็ง ข้าวโพดคั่ว ห้ามกัดฟันเล่น หากนอนกัดฟัน ควรปรึกษาทันตแพทย์ และควรใช้ mouth guard หรือหน้ากากกันกระแทกเมื่อเล่นกีฬาที่มีความรุนแรง

ศาสตราจารย์ ดร.ชิตชนก เหลือสินทรัพย์ ภาควิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ บรรยายเรื่อง “วิธีการเรียนรู้แบบเร็วของโครงข่ายประสาทประดิษฐ์” ความโดยสรุปว่า โครงข่ายประสาทประดิษฐ์เป็นแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ที่นำไปประยุกต์เพื่อทำนายค่าต่าง ๆ ในหลายสาขาเช่น วิทยาศาสตร์ วิศวกรรม การแพทย์

และธุรกิจ ข้อเสียอย่างหนึ่งของเทคโนโลยีนี้ก็คือ การเรียนรู้ของโครงข่ายประสาทสำหรับข้อมูลใหม่จำเป็นต้องใช้ข้อมูลที่เรียนรู้ไปแล้ว การเรียนรู้แบบนี้ทำให้ต้องเก็บข้อมูลเก่าที่เรียนไปแล้วไว้ตลอดเวลา ในที่สุดที่เก็บข้อมูลจะเต็มจนไม่สามารถเรียนรู้ข้อมูลใหม่ได้ ในการบรรยายครั้งนี้ เราจะพิจารณาวิธีใหม่ของเรียนรู้โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเก่า ข้อมูลที่เรียนแล้วจะถูกทิ้งไปไม่นำมาเรียนซ้ำร่วมกับข้อมูลใหม่ ผลการทดลองพบว่าการเรียนรู้โดยวิธีใหม่นี้เร็วกว่าวิธีการเรียนรู้ในปัจจุบันอย่างน้อย 10 เท่าภายใต้ความถูกต้องเดียวกัน ขนาดของโครงข่ายที่ใช้วิธีการเรียนรู้แบบใหม่ไม่ใหญ่กว่าแบบเก่า

- วันพุธที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ **ศาสตราจารย์ ทพ.ลลิตี ส. ศรีเสภาค** ราชบัณฑิต ประเภทวิทยาศาสตร์สุขภาพ สาขาวิชาทันตแพทยศาสตร์ บรรยายเรื่อง “*อุปกรณ์ทำความสะอาดฟัน*”

ศาสตราจารย์ ดร.วรศักดิ์ กนกนุกุลชัย ภาควิชาคณิตศาสตร์ประยุกต์ สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ บรรยายเรื่อง “*การจำลองมัลติสเกลในคณิตศาสตร์นาโนเทคโนโลยี*” ความโดยสรุปว่า ตลอดระยะเวลาเกือบสามสิบปีที่ผ่านมา แนวคิดในการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านวัสดุวิศวกรรมได้ถูกพัฒนาขึ้นใหม่ด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในระดับนาโนเมตร (10-9m) ในการที่จะพัฒนาแนวคิดดังกล่าวให้บรรลุผลสำเร็จนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจพฤติกรรมของวัสดุตั้งแต่ระดับโครงสร้างอะตอมจนถึงระดับชิ้นงานที่จะออกแบบ แต่เมื่อนำมาศึกษาว่าเราไม่สามารถใช้แบบจำลองทางด้านวิศวกรรม หรือ แบบจำลองพลวัตเชิงโมเลกุลแต่เพียงอย่างเดียวในการศึกษาพฤติกรรมดังกล่าวได้ เนื่องจากแต่ละวิธีต่างมีข้อจำกัดในตัวของมันเอง ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นมูลเหตุจูงใจในการพัฒนาระเบียบวิธีคำนวณในระบบมัลติสเกลขึ้นมาโดยสามารถแบ่งออกได้เป็นสองประเภทคือ (1) hierarchical multiscale simulation และ (2) concurrent multiscale simulation ในวิธีแรกนั้นพบว่าความไม่สมบูรณ์ในการส่งผ่านคุณสมบัติระหว่างสเกลมีโอกาสดังกล่าวได้ จึงได้มีการพัฒนาวิธีที่สองขึ้นมาเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตามปัญหาที่ตามมาคือปรากฏการณ์คลื่นสะท้อนกลับตรงบริเวณรอยต่อระหว่างสองสเกล งานวิจัยนี้มุ่งเน้นที่จะนำเสนอการพัฒนาระเบียบวิธีมัลติสเกลเพื่อที่จะจัดปัญหาดังกล่าว โดยใช้แบบจำลองด้วยระเบียบวิธีไฟไนต์เอลิเมนต์ที่ใช้ฟังก์ชัน คริกกิง (Kriging-based FEM) โดยได้นำมาใช้ในการศึกษาพฤติกรรมของวัสดุตลอดทั่วทั้งบริเวณ ในขณะที่แบบจำลองพลวัตเชิงโมเลกุลนั้นจะใช้ศึกษาในบริเวณเฉพาะที่ซึ่งพฤติกรรมของแบบจำลองเป็นที่น่าสนใจ ส่วนในบริเวณที่การเคลื่อนที่ของแบบจำลองทั้งสองถูกออกแบบให้เคลื่อนที่ต่อเนื่องไปด้วยกันนั้นพลังงานรวมทั้งหมดได้จากการรวมกันของพลังงานจากแบบจำลองทั้งสองโดยใช้ฟังก์ชัน quartic spline

- วันพุธที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ **ศาสตราจารย์ พญ.นิภา จุญญเวสม์** ภาควิชาคณิตศาสตร์ประยุกต์ สาขาวิชาทันตแพทยศาสตร์ บรรยายเรื่อง “*ภัยเงียบในสังคม*”

ศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ ไบไม้ ราชบัณฑิต ประเภทวิทยาศาสตร์สุขภาพ สาขาวิชาชีววิทยา บรรยายเรื่อง “*๑๕๐ ปี ทางทฤษฎีวิวัฒนาการของชาร์ล ดาร์วิน*”

สำนักศิลปกรรม

- วันอังคารที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๒ **รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ดำรงค์เลิศ** ภาควิชาศิลปกรรม สาขาวิชาภาษาต่างประเทศ บรรยายเรื่อง “*ดอนฮวนฉบับมอลีเยร์ : หนุ่มเจ้าสำราญผู้ตกหลุมไฟประลัยกัลป์*” ความโดยสรุปว่า บทละครเรื่อง “Dom Juan” ของ มอลีเยร์ (Molière) มีความยาว ๕ องก์ เปิดแสดงครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๖๖๕

(พ.ศ. ๒๒๐๔) ที่โรงละครปาเล-ร็วียาล (Palais-Royal) และได้รับความสำเร็จอย่างมากนับถึงปัจจุบันเป็นเวลานานกว่า ๓๕๐ ปี มอลีเยร์มีความประสงค์จะเสนอภาพชนชั้นต่าง ๆ ในสังคมร่วมสมัย ตลอดจนตีแผ่ความหน้าไหว้หลังหลอกของกลุ่มคนที่ประกาศตนว่าเคร่งในคริสต์ศาสนา การเสนอภาพลักษณ์ของพระเอกซึ่งเป็นขุนนางหัวเสรีทั้งทางศาสนา จริยธรรม และทางเพศ เป็นผู้ไม่ประกอบสัมมาอาชีพ แต่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยจนมีหนี้สินจำนวนมาก อีกทั้งเป็นชายที่รักง่ายหน่ายเร็ว มิได้มีรักเดียวใจเดียว และตอนจบเขาก็ถูกละทิ้งลงโทษโดยตกหลุมไฟประลัยกัลป์ ซึ่งลักษณะของตัวละครดังกล่าวมีลักษณะตรงข้ามกับทริสตอง (Tristian) พระเอกในวรรณคดีฝรั่งเศสยุคก่อนหน้านี้ อย่างสิ้นเชิง เพราะทริสตองเป็นผู้ชายที่มีใจรักเดียวใจเดียว การสร้างตัวละครเอกของเรื่องคือ ดงมวง เป็นผู้เมินเฉยต่อศาสนาและพระผู้เป็นเจ้านั้นมิได้มีลักษณะชั่วร้ายโดยสิ้นเชิง ตรงกันข้ามกลับบรรยายให้ดงมวงมีหน้าตาหล่อเหลาดึงดูดใจผู้คนโดยเฉพาะสตรีเพศ อีกทั้งยังเป็นผู้มีชาติตระกูลและมีความเฉลียวฉลาดเป็นพิเศษ จึงทำให้ผู้ชมหรือผู้อ่านบทละครนี้ไม่มีความรู้สึกต่อต้านดงมวงมากเท่าที่ควร แต่ก็มีผู้วิจารณ์ว่าตัวละครแบบดงมวงเหมาะสมที่จะเป็นเครื่องมือในการวิพากษ์สังคม เพราะบทละครเรื่องนี้เป็นภาพสะท้อนอันเที่ยงตรงถึงพฤติกรรมของผู้คนในสมัยคริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ ของฝรั่งเศส ด้วยสังคมของพวกเขาคงศาสนาในสมัยนี้เอื้อต่อความเป็นคนหน้าไหว้หลังหลอกบุคคลเหล่านี้ไม่สามารถรู้แจ้งต่อความจริงได้ ความรู้สึกเคร่งศาสนาอาจเป็นผลพวงมาจากความเชื่อง่ายโดยปราศจากปัญญาและความเคารพในกฎระเบียบของสังคม และด้วยมุมมองเช่นนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า ดงมวงเป็นปราชญ์ผู้เฉลียวฉลาด หากเขาจะเป็นคนหน้าไหว้หลังหลอกก็เป็นเพราะสังคมเปิดทางให้เขาทำเช่นนั้นได้ ดังนั้นสังคมจึงต้องรับผิดชอบครึ่งหนึ่งต่อความหน้าไหว้หลังหลอกของมนุษย์ ดงมวงจึงเป็นตัวละครที่มีลักษณะสร้างสรรค์ เสมือนเป็นกระจกเงาส่องให้เห็นจุดบกพร่องที่ควรได้รับการแก้ไขของสังคม

อย่างไรก็ดี มอลีเยร์กำหนดชะตากรรมของดงมวงผู้ทำทนายพระผู้เป็นเจ้าให้จบลงด้วยความตายอันน่าสยดง อันนับเป็นโทษทัณฑ์จากการแสดงพฤติกรรมเหยียดหยามพระผู้เป็นเจ้าอยู่หลายครั้ง บทละครเรื่องนี้ยังมีผู้นำมาเล่นและเป็นที่กล่าวขวัญถึงอยู่ตลอดเวลาในวงการการศึกษาวรรณคดีฝรั่งเศส ถึงแม้ว่ามอลีเยร์จะระบุว่าเป็นบทละครเรื่อง Dom Juan เป็นสุนทรพจน์กรรม แต่ผู้ที่ศึกษาเรื่องนี้ในภายหลังบางคนก็กล่าวว่าเป็นสุนทรพจน์กรรมคนโคก เนื่องจากบทละครจบลงด้วยความตายของพระเอกซึ่งตกหลุมไฟประลัยกัลป์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไชยดา มณีใส ภาควิชาศิลปกรรม สาขาวิชาวรรณกรรมร้อยกรอง บรรยายเรื่อง “*การศึกษาภุชญาสอนน้องคำฉันท์เชิงประวัติกับวิจารณ์ที่คนเรื่องการอ้างอิง*” ความโดยสรุปว่า การศึกษาภุชญาสอนน้องคำฉันท์เชิงประวัติและวิจารณ์ที่คนเรื่องการอ้างอิงนี้มุ่งชี้แจงข้อสรุปเกี่ยวกับความเป็นมาของภุชญาสอนน้องคำฉันท์จากการศึกษาเชิงประวัติซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “*บรรทัดฐานการประพันธ์วรรณกรรมคำฉันท์ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว*” ศึกษาผ่านภุชญาสอนน้องคำฉันท์พระนิพนธ์ในสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส ซึ่งยืนยันว่า ไม่มีภุชญาสอนน้องคำฉันท์ฉบับพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ภิกษุอินทร์เป็นผู้แต่งภุชญาสอนน้องฉบับธนบุรี และสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส ทรงปรับปรุงภุชญาสอนน้องคำฉันท์โดยใช้ต้นฉบับสำนวนภิกษุอินทร์ ข้อสรุปดังกล่าวขัดแย้งกับทรรศนะที่นักวิชาการจำนวนหนึ่งเชื่อถือ ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงเป็นการกล่าวถึงการตรวจสอบทรรศนะดังกล่าวทั้งด้านที่มา กระบวนการใช้เหตุผล วิธีการอ้างอิง ตลอดจนพัฒนาการของทรรศนะ โดยใช้ข้อมูลจากการทำวิจารณ์ด้วยบท และศึกษาวิเคราะห์ข้อเขียนที่มีข้อคิดอันจะเป็นประโยชน์แก่การศึกษาวรรณกรรมเชิงประวัติหลายประการ โดยเฉพาะเรื่องการใช้หลักกลามสูตรในการเชื่อถืออ้างอิง การไม่อ้างอิงตามกรอบความคิด และการให้ความสำคัญแก่การทำวิจารณ์ด้วยบท

การศึกษาครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่น่าจะเป็นอุทาหรณ์ คือ การเชื่อถืออ้างอิงข้อสรุปใด ๆ ที่มีมาก่อนหน้า ต้องไม่ลืมตรวจสอบก่อน และพึงใช้หลักกาลามสูตรเป็นสำคัญ ข้อสรุปใด ๆ เกี่ยวกับวรรณกรรมแบบแผนของไทยส่วนใหญ่เป็นทรรศนะของผู้ทรงคุณวุฒิ สิ่งใดที่มีข้อเท็จจริง ย่อมโต้แย้งได้ตามหลักเหตุผล และข้อสรุปอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามปัจจัยด้านเหตุผลและหลักฐาน ทั้งนี้ ประเด็นที่ว่าไม่มีภคชนกสอนน้องคำฉันท์ฉบับพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ภิกษุอินทร์เป็นผู้แต่งภคชนกสอนน้องคำฉันท์ฉบับพระเจ้ายุทธโศภน และสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส ทรงปรับปรุงภคชนกสอนน้องคำฉันท์ซึ่งประวัติตามที่กล่าวมานั้นย่อมเป็นสิทธิ์และกิจกรรมทางปัญญาของผู้แต่งและผู้ฟัง จะใช้ดุลพินิจ และตรวจสอบพิจารณาต่อไป เพราะการแสดงความคิดเห็นหรือข้อศึกษาใด ๆ เป็นสิ่งที่พึงกระทำได้ตามหลักเหตุผล แต่การเชื่อถืออ้างอิงสิ่งใดพึงใช้หลักกาลามสูตรเป็นสำคัญ

- วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๒ รองศาสตราจารย์ ดร.ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต ภาควิชาอักษรศาสตร์ สาขาวิชาวรรณกรรม ร้อยกรอง บรรยายเรื่อง “โครงสร้างของกาพย์เห่เรือทวิราช” ความโดยสรุปว่า กาพย์เห่เรือทวิราชในที่นี้หมายถึงพระราชนิพนธ์กาพย์เห่เรือของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวซึ่งในกาพย์เห่เรือนิราศที่มีคำคร่ำครวญถึงหญิงคนรักและระบุว่ามีการเดินทางทางเรือ วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปีของการเสด็จสวรรคตในปี ๒๕๕๓ โดยมุ่งศึกษาโครงสร้างในพระราชนิพนธ์กาพย์เห่เรือของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวว่าเหมือน คล้าย หรือต่างจาก โครงสร้างในพระราชนิพนธ์กาพย์เห่เรือของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รวมทั้งเหมือน คล้าย หรือต่างจากโครงสร้างในพระราชนิพนธ์กาพย์เห่เรือของเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศรซึ่งเป็นกาพย์เห่เรือนิราศต้นแบบอย่างไรบ้าง

ผลการศึกษาพบว่ากาพย์เห่เรือทวิราชแต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทกาพย์เห่เหมือนดังที่พบในพระราชนิพนธ์กาพย์เห่เรือของเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร กล่าวคือ แต่งด้วยโคลงสี่สุภาพในตอนต้นเรื่อง ๑ บท และแต่งเป็นกาพย์ยานีขยายความในโคลงอย่างน้อย ๒ บทโดยที่เนื้อความของกาพย์บทแรกเลียนความในโคลงนำนั้น นอกจากนี้ ยังพบว่าองค์ประกอบของโครงสร้างในพระราชนิพนธ์กาพย์เห่เรือของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมี ๓ ส่วน นับเป็นองค์ประกอบที่กระชับและเป็นหัวใจของวรรณคดีประเภทนี้ ได้แก่ การเดินทางทางเรือ บทชมธรรมชาติแบบนิราศ และบทเห่ครวญคิดถึงนาง ต่างจากองค์ประกอบของโครงสร้างในพระราชนิพนธ์กาพย์เห่เรือของเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศรที่มี ๔ ส่วน ได้แก่ การเดินทางทางเรือ บทชมกระบวนเรือ (พาย) บทชมธรรมชาติแบบนิราศ และบทเห่ครวญคิดถึงนาง ทั้งยังต่างไปจากองค์ประกอบของโครงสร้างในพระราชนิพนธ์กาพย์เห่เรือของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่มีถึง ๙ ส่วน ได้แก่ การเดินทางทางเรือ บทชมกระบวนเรือ (รบ) บทชมความงามของบ้านเมืองและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ บทชมธรรมชาติแบบนิราศ บทเห่ครวญคิดถึงนาง บทเห่ครวญถึงหนังสือ บทเห่เรื่องนางสีดา บทเห่เรื่องช่อมะกรับเรือรบ และบทเห่ชวนเข้าราชนาวิสมาคม

จากการศึกษาสรุปได้ว่าองค์ประกอบร่วมของโครงสร้างในพระราชนิพนธ์กาพย์เห่เรือของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในพระราชนิพนธ์

กาพย์เห่เรือของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และในพระราชนิพนธ์กาพย์เห่เรือของเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร มีอยู่ ๓ ส่วน ได้แก่ การเดินทางทางเรือ บทชมธรรมชาติแบบนิราศ และบทเห่ครวญคิดถึงนาง มีข้อสังเกตว่าในพระราชนิพนธ์กาพย์เห่เรือของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ไม่มีบทชมกระบวนเรือ ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะเรื่องนี้ไม่ได้เดินทาง เป็นกระบวนเรืออย่างที่พบในกาพย์เห่เรืออีก ๒ เรื่อง สันนิษฐานว่าอาจเป็นการเสด็จประพาสส่วนพระองค์ หรือเป็นแต่เพียงการเดินทางในจินตนาการก็ว่าได้ กวีจึงมิได้ทรงเน้นความงามของกระบวนเรือหรือสถานที่ที่เดินทางผ่าน แต่ทรงเน้นความทุกข์โศกเศร้าที่เกิดจากพลัดพรากจากคนรัก ดังที่ปรากฏในบทชมธรรมชาติแบบนิราศ และบทคร่ำครวญคิดถึงนาง มีข้อควรสังเกตว่าในพระราชนิพนธ์กาพย์เห่เรือของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงใช้เนื้อความเพียงบทเดียวระบุที่ว่าเสด็จพระราชดำเนินทางเรือ ทั้งคำในวรรคหน้าของบทแรกในโคลงยังตรงกับคำในวรรคแรกของกาพย์ด้วย เพียงแต่ใช้คำสลับที่กันบ้างเท่านั้น ดังนี้

นาเวศคลาเคลื่อนคล้อย	ชลธาร
ล่องกระแสแล้วโนทยาน	ถิ่นไม้
เมอเหล่าพฤกษ์ตระการ	ดวงดอก
หอมรินชื่นจิตให้	นิกน่องคะนิงหลัง

นาเวศเคลื่อนคล้อยคลา ล่องลอยมาตามชลธาร
ชมไม้ในอุทยาน บานเกลือกกล่นหล่นเรียวยาว
อนึ่ง ในพระราชนิพนธ์กาพย์เห่เรือเรื่องนี้ นอกจากจะมีกลิ่นอายของความโศกเศร้าที่เกิดจากการพลัดพรากแล้ว ยังมีคำคร่ำครวญนำพามาจากการใช้คำไพเราะ ใช้คำพ้องเสียง ใช้คำหลากหลาย ใช้ความเปรียบที่คมคาย และมีกลวิธีการแต่งด้วยวิธีซ้ำคำ

การศึกษากลวิธีการแต่งในพระราชนิพนธ์กาพย์เห่เรือเรื่องนี้ สรุปได้ว่าแม้จะเป็นเพียงกาพย์เห่เรือสั้น ๆ แต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ทรงพระราชนิพนธ์ตามขนบของวรรณคดีประเภทกาพย์เห่เรือนิราศอย่างชัดเจน สะท้อนให้เห็นว่าทรงศึกษากลวิธีการแต่งนิราศของกวีโบราณมาอย่างดีแล้ว ทั้งยังทรงปรับจนมีลักษณะเด่นเฉพาะของพระองค์อีกด้วย ส่วนพระราชนิพนธ์กาพย์เห่เรือของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมีลักษณะเด่นที่มีโครงสร้างซับซ้อนกว่ากาพย์เห่เรืออีก ๒ เรื่อง มีเนื้อหาทันสมัย คือ มีบทชมแสนยานุภาพของเรือรบ และกล่าวถึงวิถีชีวิตของหนุ่มสาวยุคใหม่ในสังคมสมัยนั้น นอกจากนี้ ยังกระตุ้นให้ชาวไทยรักษาดีบ้านเมือง ยอมสละชีวิตเพื่อปกป้องภัยอันตรายให้แก่บ้านเมืองและแก่หญิงคนรัก รวมทั้งพร้อมใจกันสนับสนุนกองทัพเรือไทยให้มีความเข้มแข็งขึ้นด้วยการบริจาคเงินซื้อเรือรบ พระร่วงที่มีอานุภาพเหมือนพระร่วงที่สามารถปราบศัตรูของชาติได้ การศึกษาค้นคว้านี้ทำให้เห็นความเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบในโครงสร้างกาพย์เห่เรือที่ต่างไปจากพระราชนิพนธ์กาพย์เห่เรือของเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศรที่เป็นกาพย์เห่เรือนิราศต้นแบบ และทำให้เห็นองค์ประกอบที่เป็นหัวใจของโครงสร้างในพระราชนิพนธ์กาพย์เห่เรือของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ชัดเจนขึ้น และเข้าใจความหมายขององค์ประกอบเหล่านั้นได้ดียิ่งขึ้น สะท้อนให้เห็นพระปรีชาสามารถด้านการใช้ภาษา และกลวิธีการพระราชนิพนธ์ของพระองค์ที่เข้าพระทัยองค์ประกอบสำคัญในกาพย์เห่เรือนิราศได้เป็นอย่างดี

ผู้สนใจบทความดังกล่าวขออนุญาตค้นคว้าได้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารราชบัณฑิตยสถาน ห้องสมุดราชบัณฑิตยสถาน โทรสารหมายเลข ๐ ๒๓๕๖ ๐๔๙๒ หรือทางเว็บไซต์ www.royin.go.th ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ไขปัญหาภาษาไทย

ถาม คำว่า ลิขสิทธิ์ และ คำว่า ลิขธิบัตร มีความหมายเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

ตอบ คำว่า ลิขสิทธิ์ และ คำว่า ลิขธิบัตร มีความหมายแตกต่างกัน ดังนี้ **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒** ให้ความหมายคำว่า ลิขสิทธิ์ ไว้ว่า น. สิทธิทางวรรณกรรม ศิลปกรรมและประดิษฐกรรม ซึ่งผู้เป็นต้นคิดได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย; (กฎ) สิทธิแต่ผู้เดียวที่กฎหมายรับรองให้ผู้สร้างสรรค์กระทำใด ๆ เกี่ยวกับงานที่ตนได้ทำขึ้น อันได้แก่ ลิขธิที่จะทำซ้ำ ดัดแปลงหรือนำออกโฆษณาไม่ว่าในรูปลักษณะอย่างใดหรือวิธีใดรวมทั้งอนุญาตให้ผู้อื่นนำงานนั้นไปทำเช่นนั้นด้วย. ตรงกับภาษาอังกฤษ คำว่า copyright

ส่วนความหมายของคำว่า ลิขธิบัตร ตาม**พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒** ระบุไว้ว่า (กฎ) น. หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อคุ้มครองการประดิษฐ์หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ตามที่กำหนดโดยกฎหมายว่า

ด้วย**ลิขธิบัตร**. ตรงกับภาษาอังกฤษ คำว่า patent

ถาม คำว่า CSR ย่อมาจากคำใด คำไทยใช้ว่าอย่างไร

ตอบ หนังสือ **พจนานุกรมศัพท์รัฐศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน** พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๒ เก็บศัพท์ CSR ไว้ คำเต็มคือ corporate social responsibility ศัพท์บัญญัติใช้ว่า **ความรับผิดชอบต่อทางสังคมของบริษัท** โดยระบุความหมายว่า หมายถึง ภาระผูกพันขององค์การ กิจกรรม บริษัท ธุรกิจที่ดำเนินกิจการใด ๆ ภายใต้หลักจริยธรรมโดยมีการกำกับดูแลกิจการที่ดีควบคู่ไปกับการใส่ใจพร้อมกับรักษาสังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน

ถาม คำว่า อุนทุมิ อ่านว่า อุน-ทะ-พุม หรือ อุน-นะ-ทะ-พุม

ตอบ ในหนังสือ **อ่านอย่างไรและเขียนอย่างไร ฉบับราชบัณฑิตยสถาน** พิมพ์ครั้งที่ ๑๙ พ.ศ. ๒๕๕๒ ระบุคำอ่านไว้ในหน้า ๔๕ ว่า **อุน-ทะ-พุม**

ราชบัณฑิตยสถาน
สนามเสือป่า เขตดุสิต
กทม. ๑๐๓๐๐

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ ๑๘๖/๒๕๕๐
ไปรษณีย์ดุสิต

จดหมายข่าวราชบัณฑิตยสถาน เพื่อเผยแพร่งานวิชาการ
ข่าวสารกิจกรรมต่าง ๆ
ของราชบัณฑิตยสถาน

ที่ปรึกษา นายชรรค์ชัย บุญปาน
นางมณีรัตน์ ผลิพัฒน์
นางจินตนา พันธุ์พัก
ศาสตราจารย์ นพ.ยงยุทธ วัชรดุลย์
ดร.วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สมควร กวียะ
ศาสตราจารย์พิเศษเสฐียรพงษ์ วรรณปก

จัดทำโดย ศูนย์ประชาสัมพันธ์ ราชบัณฑิตยสถาน
บรรณาธิการ นางสาวสุปัญญา ชมจินดา
กองบรรณาธิการ

นางสาวอารี	พลดี	นางพรทิพย์	เดชทิพย์ประภาพร
นางสาวปิยรัตน์	อินทร์อ่อน	นายอาคม	คงทน
นางสาวกระลาภักษ์	แพรงทอง	นางสาวสุกุลรัตน์	นำจิตร์ชื่น
นางกนกวรรณ	ทองตะโก	นางปัญจมา	สุดสวาท
นางสาวกุลศิรินทร์	นาคไพจิตร	นายอภิเดช	บุญสงค์
นางสาวจินดารัตน์	โพธิ์นอก		

พิมพ์ที่ : บริษัท ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด ๓๐๗ ซอยลาดพร้าว ๘๗ วังทองหลาง
กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐ โทร. ๐ ๒๙๖๖ ๖๖๐๐-๖ โทรสาร ๐ ๒๕๓๙ ๒๕๑๒, ๐ ๒๙๖๖ ๖๖๐๙